

Draudzības sakari starp Gulbeni un Temu 26 gadu garumā

Pēc trīs Baltijas valstu – Igaunijas, Latvijas un Lietuvas – atbrīvošanās 1990-91. gados starp dāņu ļaudīm un politiskajā sfērā bija liela solidaritātes sajūta. Dānijas ārlietu ministrs Uffe Elemens bija pirmais, kas 1991. gada augustā Rīgā nodibināja dāņu vēstniecību un nosūtīja uz turieni vēstnieku. Turklāt viņš nodibināja īpašu fondu Baltijas valstu un citu Austrumeiropas daļu demokrātijas attīstības atbalstam. Vairākas dāņu pašvaldības, organizācijas, kompānijas un arī baznīcas nodibināja kontaktus ar atbilstošām organizācijām Baltijā un īpaši Latvijā kā arī ielūdza uz sadraudzību un kooperāciju dažādās jomās.

Temas pašvaldības padome nodibināja sakarus ar Gulbenes pašvaldības domi un 1992. gada septembrī nosūtīja delegāciju uz Gulbeni, savukārt 1993. gada maijā delegācija no Gulbenes pašvaldības viesojās Temā un parakstīja Draudzības sakaru un kooperācijas līgumu, kas joprojām ir Gulbenes un Temas sadraudzības pamatā. Tema tolaik bija neliela lauku komūna ar 7500 iedzīvotājiem, un Gulbene bija pilsētas pašvaldība ar 10-11.00 iedzīvotājiem. Tagad – pēc rajonu reformas, kas notika kā Dānijā, tā Latvijā – Tema ir daļa no lielākas Silkeborgas komūnas ar 90.000 iedzīvotājiem, un arī Gulbene ir izaugusi līdz novadam ar 20.000 iedzīvotājiem.

Draudzības sakaru sākums

Sadraudzības līguma mērķis ir darboties, lai uzturētu savstarpēju sapratni un zināšanas par kultūru, industriju un biznesa darbībām kā arī sociālo situāciju abās sabiedrībās, respektējot demokrātiju un mierīgu līdzāspastāvēšanu.

Šiem draudzības sakariem vajadzētu veicināt tiešus kontaktus, apmaiņu un sadarbību starp individuālām personām, skolām, institūcijām, asociācijām, kompānijām, utt.

1993. gada jūnijā Gulbenes Luterāņu baznīca ielūdza Temas baznīcas pārstāvjus uz Gulbenes Luterāņu baznīcas 150. gadu jubilejas atzīmēšanu, un divi pārstāvji no Temas nodibināja pirmos tiešos kontaktus ar divām kongregācijām – un šie kontakti tiek uzturēti joprojām.

1994. gada augustā 50 cilvēku liels koris no Gulbenes Mūzikas skolas ciemojās Temā un tika izmitināts privātās mājās visā Temas komūnā. Daudz ļaužu iesistījās pasākumu un koncertu organizēšanā Temā un Silkeborgā, un tika nodibināti daudzi personīgi kontakti, ko apliecināja 1996. gada jūlijs, kad delegācija no Temas ciemojās Gulbenē, un to sirsnīgi uzņēma daudzi Gulbenes ļaudis un daudzas institūcijas.

Daudzas apmaiņas vizītes

Šo gadu garumā notikušas daudzas dažādu Gulbenes grupu vizītes Temā: skolotāji, veselības aizsardzības darbinieki, tautas deju kolektīvi, bērnu koriei, mūziķi un mākslinieki, mednieki, veterānbānīša darbinieki, pensionāri, pašvaldību administrācijas darbinieki un luterāņu kongregācijas padomes locekļi.

Un tikpat daudzas dažādas grupas no Temas ir viesojušās Gulbenē: skolotāji, veselības aizsardzības darbinieki, ugunsdzēsēji, biznesmeņi, Temas pašvaldības domes un Temas draudzes padomes locekļi.

1997. gada maijā tika noorganizētas Dāņu-latviešu Kultūras dienas Gulbenē, kurās piedalījās 43 Temas iedzīvotāji: tautas deju kopas locekļi, amatnieki, mākslinieki, mūziķi un Temas pašvaldības padome. Viņi izjuta draudzīgu un atbalstošu atmosfēru, īpaši jaunieši, kas spēlēja roku, bija ļoti populāri Gulbenes jauniešu vidū.

2004. gada maijā Tema noorganizēja Latviešu-dāņu Kultūras dienas un uzņēma 70 dalībniekus no Gulbenes: futbolistus, pūtēju orķestri, amatniekus un mākslniekus, tautas deju dejotājus. Visi tika izmitināti privātās mājās Temā un Bruirupā. Notika futbola mači, koncerti, izstādes, dievkalpojums baznīcā kā arī saviesīgs vakars Temas Sporta hallē, kurā piedalījās 400 dalībnieki. Šīs Kultūras dienas vienlaikus bija arī Latvijas uzņemšanas ES-ā atzīmēšana, ES atbalstīja projektu, un noslēgumā mēs kopā saņēmām ES Pilsētu Sadraudzības balvu.

Changing Friendship Relations and Cooperation

1990-tajos gados notika pieredzes apmaiņas vizītes skolotāju, veselības aizsardzības darbinieku un dažu uzņēmēju starpā, kā arī tika vāktas lietotas drēbes un citi materiāli skolām, zobaārstu klīnikai, un uz Gulbeni tika nosūtīts rentgenaparāts slimnīcai un ugunsdzēsēju mašīna. Diemžēl pieredzes apmaiņa skolotāju un veselības darbinieku starpā turpmākajos gados vairs nenotika, un arī uzņēmējiem neizdevās noslēgt līgumus.

Turpmākajos gados bija daudz pieredzes apmaiņas vizīšu kultūras iestāžu starpā, bet skolas un citas institūcijas netika nodibinājušas tiešus savstarpējus kontaktus, lai arī mums ir personīgi kontakti ar, piemēram, divām skolotājām Gulbenes Mūzikas skolā un ļaudīm Temā.

Taču sakari, pieredzes apmaiņa un atbalsts starp draudzes padomi Gulbenes Luterāņu baznīcā un draudzes padomi Temas baznīcā joprojām darbojas, lai arī gadu laikā bijušas dažas pauzes.

Dāņu municipālās reformas rezultātā, kad Temas komūna kļuva par Silkeborgas komūnas sastāvdaļu, pēdējās vadība nevēlējās atbalstīt draudzības sakarus ar ci-

tām ziemeļzemēm un Vāciju. Taču tika ierosināts veidot Draudzības asociāciju, lai turpinātu sadraudzību un kooperāciju ar Gulbeni. Arī citas jaunās Silkeborgas komūnas daļai – Kjellerupai – ir sadarbība ar Tiszalpāras un Kiskunfelegyhahazas komūnām Ungārijā.

Silkeborgas pašvaldības padome apsolīja atbalstīt Draudzības asociāciju ar 20.000 kronām gadā, taču divos pēdējos gados šī finansiālā palīdzība tika liegta. Mums ir nepieciešams meklēt atbalstu atsevišķiem kultūras projektiem, kas iesaista ļaudis no Gulbenes un Temas/Silkeborgas.

Gadu laikā Draudzības asociācijas biedri ir piedalījušies daudzos notikumos sa-
karā ar sadraudzību un pieredzes apmaiņu ar Gulbenes ļaudīm: esam mācījušies
Latvijas vēsturi, kultūru un tradīcijas, jūsu dzīvesveidu un humora izjūtu, mūziku,
dziesmas, kā arī esam iepazinuši Gulbenes ļaudis personīgi. Taču mums jāatzīst, ka
sabiedrības viedoklis un izjūta par draudzību ar Gulbeni vairs nav tik spēcīga, kā
tā bija, un mums nav izdevies sadraudzībā iesaistīt jaunus un arī gados jaunākus
ļaudis no Temas un Silkeborgas.

Draudzības asociācijā esam apsprieduši, ko vēl varētu darīt, lai sadraudzība turpi-
nātos arī nākotnē. Mums, protams, jāturpina organizēt pieredzes apmaiņas vizītes
mūzikas skolu, kultūras iestāžu un pašvaldību padomju un administrāciju starpā.
Un mēs esam sagatavojuši katalogu ar ierosinājumiem un ekskursiju iespējām Te-
mā-Silkeborgā, īpaši attiecībā uz vides aizsardzību un ekoloģisko lauksaimniecību,
kurā daudzas no Silkeborgas apgabalā esošajām kompānijām un iestādēm tiešām ir
pieredzes bagātas.

Nilss Uldēls-Jesens (Niels Uldall-Jessen)

Draudzības asociācija Tema-Gulbene

Turpmākā informācija par sadraudzību un vēsturi skatāma

www.Them-Gulbene.dk